

Pfv.II.21.048/2012/3. szám

A Kúria a felperesnek az alperes ellen gyermektartásdíj megállapítása iránt a Zalaegerszegi Városi Bíróságnál 19.P.20.653/2011. számon megindított és a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.21.767/2011/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által 18. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet azzal tartja fenn hatályában, hogy az alperes házastársi tartás megállapítása iránt előterjesztett vizontkeresetét elutasítottnak tekinti.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg külön felhívásra az államnak 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperes arra való kötelezését kérte, hogy az 1999. augusztus 31. napján született Zs. utónevű közös gyermekük tartására fizessen meg neki 2009. november 1. napjától kezdődően havi 20.000 forint meghatározott összegű gyermektartásdíjat.

Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyben vizontkeresettel élt a felperes arra való kötelezése iránt, hogy fizessen meg neki 2009. május hó 1. napjától kezdődően havi 40.000 forint házastársi tartásdíjat.

A felperes a vizontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 2011. november 1. napjától minden hónap 10. napjáig előre esedékesen fizessen meg a felperesnek az 1999. augusztus 31. napján született Zs. utónevű gyermek tartására havi 20.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat. Az alperest 2011. február 1-től 2011. október 31. napjáig terjedő időre terhelő hátralékos gyermektartásdíj

összegét 168.000 forintban határozta meg, melynek megfizetésére az ítélet jogerőre emelkedését követően a folyamatos gyermektartásdíjjal együtt fizetendő havi 14.000 forint összegű részletfizetést engedélyezett azzal, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén a hátralékos gyermektartásdíj egy összegben esedékessé válik. A folyamatos gyermektartásdíjat az alperes munkáltatójánál letiltotta, ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára külön adóhatósági felhívásra 14.000 forint kereseti és 7.200 forint le nem rótt fellebbezési illetéket, valamint 28.800 forint viszontkereseti illetéket.

Az ítéletének indokai szerint a felek házasságából 1999. augusztus 31. napján Zs. utónevű gyermekük született, aki az életközösség 2009. május 1. napján bekövetkezett megszakítása óta folyamatosan a felperes gondozásában él. Ezen időponttól az alperes a gyermeke tartásához annak ellenére nem járult hozzá, hogy a Csjt. 60. § (1) bekezdése és a Csjt. 66. § (1) bekezdése alapján tartási kötelezettség terheli. A felperest a tartási követelés érvényesítése kapcsán mulasztás terheli, ezért a Csjt. 68. § rendelkezései folytán a felperes által kért 2009. november 1. napja helyett az alperes tartásdíj fizetési kötelezettsége kezdő időpontját 2011. február hónaptól határozta meg. A tartásdíj összegszerűsége körében vizsgálva a felek jövedelmi- és vagyoni viszonyait, valamint a kiskorú gyermek szükségleteit, a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy 2011. február és március hónapokra az alperes a zenélésből legalább mintegy havi 70.000 forint jövedelemre tett szert. Ezt követően 2011. március 1. napjától munkaviszonyt létesített szakács munkakörben a G. Kkt.-nél, ahol a havi nettó jövedelme 73.000 forint, amelyet adó tartozására tekintettel további letiltás terhel. Mérlegelés útján az alperes havi jövedelmét a munkaviszony létesítésének időpontjától kezdődően havi 100.000 forintban határozta meg, mely jövedelme alapulvételével a Csjt. 69/C. § (1) bekezdése alapján annak 20 %-ában, 2011. február és március hónapokra havi 14.000 forintban, míg 2011. áprilistól kezdődően havi 20.000 forintban határozta meg a tartásdíj összegét. Mivel az alperes jövedelme különböző forrásokból származik, ezért a Csjt. 69/C. § (3) bekezdés b) pontja alapján a tartásdíjat határozott összegben határozta meg. Az alperest terhelő hátralékos gyermektartásdíj összegét 168.000 forintban állapította meg, melynek megfizetésére - külön jogszabályi háttér megjelölése nélkül - havi 14.000 forintos részletekben történő részletfizetést engedélyezett annak kimondása mellett, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén a hátralékos tartásdíj egy összegben esedékes. A folyamatos gyermektartásdíj tárgyában az ítéletet a Pp. 231. § a) pontja alapján előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította, míg a Vht. 28. § alapján azt az alperesi munkáltatónál letiltotta. Mérlegelése során az alperes terhére

értékelte, hogy a korábban tulajdonát képező ingatlant édesanyjának ajándékozta és azt bérbeadás útján nem hasznosítja, holott előadása szerint barátja az ingatlant ellenérték nélkül használja.

Az alperesnek a házastársi tartás iránt előterjesztett viszontkeresetét a Csjt. 32. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezéssel élt annak részbeni megváltoztatása és a felperes gyermektartásdíj megállapítása iránti keresete elutasítása iránt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezéssel nem támadott részében nem érintve, fellebbezett részében helybenhagyta.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára külön adóhatósági felhívásra 14.400 forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A döntését azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és egyetértett az ügyben elfoglalt jogi álláspontjával.

Téves az az alperesi fellebbezési hivatkozás, hogy a gyermektartásdíj jogalapja hiányzik.

Az alperes a per során elismerte, hogy a felek 2009. május 1. napja óta - a házasságuk felbontása nélkül - külön élnek (11. számú jegyzőkönyv), továbbá, hogy a felperes gondozásában lévő gyermeke tartásához ezidáig nem járult hozzá (14. számú jegyzőkönyv).

Az alperest a Csjt. 60. § (1) bekezdése és a Csjt. 61. § (2) bekezdése alapján a kiskorú gyermekével szemben tartási kötelezettsége terheli, és a Csjt. 69/A. § (2) bekezdése alapján, mint a gyermektől különélő szülő köteles a gyermek tartását pénz formájában biztosítani. Az az alperesi hivatkozás, hogy úgy ítéli meg, hogy a felperes távol tartja tőle a gyermeket és ezáltal gátolja az apai kapcsolattartást, a gyermek tartása szempontjából nem releváns körülmény.

Az elsőfokú bíróság a gyermektartásdíj összegszerűsége tárgyában is helytálló döntés hozott. A rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyezkedett arra az álláspontra, hogy 2011. február. és március hónapokra az alperes a zenélésből mintegy legalább havi 70.000 forint, míg az ezt követő időszakra - munkaviszonya létesítése folytán - 2011. áprilisától legalább mintegy havi 100.000 forint jövedelemmel rendelkezik, amelyhez

képezt a 20 %-nak megfelelő, havi 20.000 forint határozott összegű gyermektartásdíj nem túlzott mértékű. Az a körülmény pedig, hogy az alperes a korábban tulajdonát képező lakást időközben édesanyjára átruházta, nem szolgálhat előnyére az őt terhelő tartásdíj szempontjából, mert az alperesnek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy olyan jövedelemre tegyen szert, amelyből a kiskorú gyermek megfelelő tartását biztosítani képes. Az ajándékozással pedig az alperes saját magát fosztotta meg attól a lehetőségtől, hogy az ingatlana hasznosításával további jövedelemre teheszen szert.

Emellett a felek közös gyermeke még kiskorú, ezért az alperes megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy egyéb (banki és adóhivatali) tartozások terhelik, mert a kiskorú gyermek tartása minden más tartozást megelőz.

Nem foghat helyt az a fellebbezési hivatkozása sem, hogy 2012. márciusától a határozott idejű munkaviszonya megszűnik, mert az általa csatolt, illetve elsőfokú tárgyaláson is felmutatott munkaszerződés alapján a G. Kkt. 2011. március 1-től határozatlan időtartamra foglalkoztatja szakács munkakörben. Az alperes már az elsőfokú eljárás során is vitatta, hogy az általa becsatolt munkaszerződés határozatlan idejű, az alperesnek már az elsőfokú eljárás során is lehetősége lett volna az állítása bizonyítására, azonban azt elmulasztotta. Egyebekben pedig a bíróságnak nem az esetleges jövőbeli eseménytől függő jövedelem alapján, hanem a jelen körülmények között elért jövedelem figyelembe vételével kell megállapítania a tartásdíjat. (Mindazonáltal megjegyezte a másodfokú bíróság, hogy amennyiben az alperes jövedelmi viszonyaiban alapvető változás áll be, így állításának megfelelően a munkaviszonya 2012. március hónaptól kezdődően hibáján kívüli okból megszűnik, nincs elzárva attól, hogy a jövőben esedékes tartásdíj leszállítását kezdeményezze a bíróságon.

A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt - annak tartalmát tekintve - a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása és a felperes keresetének az elutasítása iránt.

A felülvizsgálati kérelmének a részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet általa sérelmezett rendelkezésének az alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja a Pp. 164. § (1) és 206. § (1) bekezdését, az arra alapított érdemi döntése pedig a Csjt. 69/A. § (1)-(2) bekezdését, 69/B. §-át, valamint a 69/C. § (1)-(2) bekezdését sérti és ellentétes a Legfelsőbb Bíróságnak a BH 2011/105. száma alatt közzétett eseti döntésében foglaltakkal is.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

I. A Pp. 270. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 271. § (1) bekezdésnek a) és b) pontjában foglaltakból pedig az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli jogorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes perorvoslatnak is tárgya volt, a Pp. 275. § (1) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

A Pp. 273. § (2) bekezdése a) pontjának az analóg alkalmazása alapján mellőzte ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott mindazon tények érdemi elbírálását, amelyek a jogerős ítélet meghozatala után következtek be, illetve merültek fel, és a jogerős ítéletet kizárólag az első- és a másodfokú eljárásban keletkezett iratok tartalma alapján bírálta felül.

II. A jogerős részítélet a felülvizsgálati kérelemmel támadott körben a peres felek egymással ellentétes előadásának, valamint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a felek jogvitájának az érdemi elbírálásához szükséges tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának a helyes alkalmazásával értékelte az alperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában az alperesnek állott érdekében az, hogy a felperes tagadásával szemben a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

III. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapján helyesen állapította meg a jogerős ítélet az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének jogalapját és mértékét.

1. A kiskorú gyermek tartásra való jogosultságának és a szülő kiskorú gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségének a törvényes feltételeit, módját és mértékét a Csjt. 60-69. §-ainak a rokонтartásra vonatkozó közös szabályai, valamint a Csjt. 69/A-D. §-ainak a gyermek tartására irányadó speciális szabályai együttesen határozzák meg.

E szabályok szerint a kiskorú gyermek tartásra való jogosultságának és a szülő tartási kötelezettségének a törvényes feltétele kizárólag az, hogy a kiskorú gyermek magát eltartani nem tudja. Nincs jogi jelentősége ezért a kiskorú gyermek tartásra való jogosultsága és a szülő tartási kötelezettsége szempontjából - az alperes téves érvelésével szemben - annak, hogy a gyermek szüleinek a házasságát a bíróság felbontotta-e, és a kiskorú gyermeket valamelyik szülőnél elhelyezte-e, továbbá, hogy a szülők közös vagy külön háztartásban élnek-e, és a gyermeket gondozó szülő a különélő szülő számára a kapcsolattartást biztosítja-e.

A Csjt. 69/A. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a gyermeket gondozó szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben szolgáltatja (gyermektartásdíj), a 69/D. § (1) bekezdése pedig kimondja azt is, hogy a tartásra kötelezett személy akkor is kötelezhető gyermektartásdíj fizetésére, ha a gyermek az ő háztartásában él ugyan, de tartásáról nem gondoskodik.

A Csjt. tehát - az idézett törvényhelyek nyelvtani értelmezése szerint - a gyermektartási kötelezettség szülő általi teljesítésének kétféle módját ismeri: a természetbeni és a pénzbeni tartást (gyermektartásdíj), azzal, hogy a gyermeket ténylegesen gondozó szülőre nézve a tartás természetbeni, a különélő szülőre nézve pedig az „elsősorban” pénzbeni teljesítési módját írja elő. Nem zárja ki viszont a különélő szülő általi tartás - „másodsorban” - természetbeni teljesítésének, valamint a gyermekével egy háztartásban élő, de a tartásáról nem gondoskodó szülő pénzbeni tartásban való marasztalásának a lehetőségét sem, a gyermekétől különélő szülő pénzbeni tartási (gyermektartásdíj fizetési) kötelezettségének az elsődlegessége szempontjából pedig nem tulajdonít jelentőséget annak, hogy a gyermek egyik szülő általi természetbeni eltartása a szülők egyező akaratából vagy a gyermeket gondozó szülő egyoldalú elhatározásából valósult meg.

A Legfelsőbb Bíróság a BH 2011/105. száma alatt közzétett - alperes által hivatkozott - eseti döntése a kifejtetteknek megfelelően mutatott rá arra, hogy a Csjt. 69/A. § (2) bekezdése a különélő szülő részéről a gyermek természetbeni tartását nem zárja ki, hanem

a pénzben nyújtandó tartás „elsősorban” teljesítési módnak írja elő. Azt azonban, hogy ily módon meddig és milyen mértékben tett eleget a tartási kötelezettségének, vita esetén neki kell bizonyítania.

Az alperes sem a perben, sem a felülvizsgálati eljárásban nem vitatta a tartási kötelezettségének jogalapját, beismerte hogy az életközösség megszűnése óta a gyermeket kizárólag az őt személyesen gondozó felperes tartja el, és nem csupán nem bizonyította, de nem is állította, hogy a gyermek eltartásához akár pénzben, akár természetben bármilyen csekély mértékben hozzájárult volna. A kereset elutasítását pedig - a teljesítőképességének a hiánya mellett - csupán arra való hivatkozással kérte, hogy a felek házasságának a felbontása, illetőleg a gyermek elhelyezése tárgyában a bíróság még nem döntött, és a felperes önkényesen, maga teremtette meg azt a helyzetet, hogy a gyermeket nem tudja a felperessel közösen, a saját háztartásában eltartani, és vele nem tud megfelelő kapcsolatot tartani sem.

Alaptalanul hivatkozik tehát az alperes arra, hogy a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének a megállapítása az anyagi jogi szabályokat sértené.

2. A Csjt. - alperes által hivatkozott - 69/C. § (1) bekezdése alapján a tartásdíj összegét gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15-25%-ában kell megállapítani, és a gyermektartásdíj meghatározásánál figyelemmel kell lenni: a) a gyermek tényleges szükségleteire, b) mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyaira, c) a szülők háztartásában eltartott más - saját, illetőleg mostoha - gyermekekre, valamint d) a gyermek saját jövedelmére is. Az utóbb hivatkozott § (2) bekezdése értelmében pedig a kötelezettel szemben érvényesíthető összes tartási igény a jövedelme 50%-át nem haladhatja meg.

A Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésében rámutatott arra, hogy az adózás alapjául szolgáló jövedelem a gyermektartásdíj megállapításakor irányadó teljesítőképesség szempontjaival nem feltétlenül esik egybe (EBH 2000/318., BH 1997/2/78., 1996/7/369.). A gyermek szükségleteire, a gondviselésüket ellátó szülő jövedelmi-vagyoni helyzetére és az alperes teljesítőképességére figyelemmel, a per összes adatának együttes mérlegelésével kell és lehet csak a tartásdíj mértékét megállapítani, amely mérték meghatározásakor annak is jelentősége van, hogy a Csjt. 63. § (2) bekezdése alapján a tartást természetben nyújtó, a gyermekek személyes gondviselését ellátó szülő javára a személyes gondviseléssel járó munkát és egyéb terhet figyelembe kell venni.

Nem hagynak kétséget a per adatai afelől, hogy az alperes 2011. februárjától márciusával bezárólag az alperes az általa folytatott

zenélésből havi 70.000 forint, 2011. áprilisától kezdődően pedig a jogerős ítélet meghozatalakor még fennálló munkaviszonyából eredő havi 100.000 forint jövedelemmel rendelkezett. Nem bizonyította, hogy a munkaviszonya - az általa becsatolt munkaszerződés adataival szemben - nem határozatlan, hanem 2012. február 28. napjáig terjedő határozott időre szólt volna, önmagában a 42 %-os mértékű összes egészségkárosodottságának ténye pedig nem ad alapot arra, hogy az általa ténylegesen elért, illetőleg a tőle elvárhatóan elérhető jövedelem alapulvételével őt terhelő gyermektartásdíjat a bíróság a törvényes mértéknél alacsonyabb összegben állapítsa meg.

A tartásra köteles szülők a gyermekek eltartásáért egyébként sem csak a jövedelmükkel, hanem a Csjt. 69/C. § (1) bekezdés d) pontja alapján a vagyonukkal is felelnek, a 69/A. § (1) bekezdése szerint pedig a szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll. Az utóbbi törvényhelyhez fűződő ítélkezési gyakorlat egységes abban, hogy az alapvető szülői felelősség megköveteli azt a gondoskodást, hogy a szülő a körülményeinek alakításakor a tartási kötelezettségével számoljon (BH 1996/643.).

Helyesen értékelték ezért a perben eljáró bíróságok az alperes terhére azt, hogy a saját tulajdonában álló ingatlant az édesanyjának ajándékozta, és ezáltal megfosztotta magát attól a lehetőségtől, hogy annak hasznosítása útján bevételre tegyen szert.

A gyermektartásdíj alapját képező teljesítőkéességét az alperes az eljáró bíróságok Pp. 206. §-a szerinti mérlegeléséhez képest alaptalanul vitatja és a kérelme szerinti csökkentés a gyermekek érdekének értékelhető sérelmével járna, így a Csjt. 1. § (2) bekezdésében alapelveként megfogalmazott gyermeki érdekekkel lenne ellentétes.

Észlelte a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint az alperes viszontkeresetét elutasította ugyan, a rendelkező részében azonban - a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglalt követelmények megsértésével - az erről való rendelkezést elmulasztotta, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A kifejtettek miatt a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján azzal tartotta fenn hatályában, hogy az alperes viszontkeresetét elutasítottnak tekinti.

A feleknek a felülvizsgálati eljárásban áthárítható költsége nem merült fel, ezért a Kúria a költségviselés tárgyában való határozathozatalt mellőzte.

A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett a Kúria a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről. Az illeték mértékének meghatározása az 1990. évi XCIII. törvény (It.) 50. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. február 19.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró.

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő